

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 10. Linguæ venenum mortiferum est infamatori, infamato, & auditori:
ideo laqueus vocatur malus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](#)

ignis infernalis. *Inflammata à gehenna;* loquitur D. Iacobus. Optimè de illo proloque, qui detrahere incipit; lingua hinc incaescit. Quid ignis? Infernali dicit Apostolus: *Inflammata à gehenna;* & cœlax adeo est ignis inferni, ut noster hic eius comparatione, minor sit quam ipse pictus: qui denotat animas ipsorum quæ dianones, puos spiritus. Et cum ita sit ut lege naturæ, omne corporale licet in unum confusat, dolorem non possit inferre puro spiritu, ille tamen ignis cruciat illos in inferno. Lingua attende mormuram tempestuam à gelidina, quæ ipsos comburat spiritus, illo accedit, illi penetrat.

Inquirunt SS. Patres cui Dominus populum suum punierit, in sortitione elegerit ignitos serpentes: *Misi ignitos serpentes.* Serpentes erant qui quasi ignis essent, saepe habent sicut scintillæ & flammæ cometæ, suis vibrant moribus, virus, ut ignis, calidissimum euombeant, quod comprehenios exurebat, morteque inferebat atrocissimam. Congruum sanè supplicium, culpe correspondens: hoc namque Deus frequenter facilius est, ut D. Chrysostom. & quinimo & ipse Spiritus S. de illis locutus sic ait, interprete D. Cypriani. b. *Per ea que peccat quis, per hoc & torqueatur.* Erat eorum peccatum lingua mormuratoria: nam contra Moysen, Aaron, inimicis ipsius Deum obloenci sunt. *Mormurauit populus contra Dominum.* Est autem lingua detractoria serpens aduersa, sagata cum carbonibus desolatorum. His fit ignis supplicium, serpentum morbus desolatorius, cui nullum in terris inueniatur sanatorium. Inquietum animal, plenus veneno mortiferum.

Alludit, ut opinor, D. Iacobus, illis locustis, quibus Dominus Ägyptios multavit, tam mortifico plenis veneno, ut Pharaon Rex illas mortem appellaret. Expendunt SS. Patres diuino spiritu collustrati decumanas illas plagas, saepe flagella, quibus omnipotens oblitum illud dueruntque cor Pharaonis, eisque populi castigavit: cum enim sciamus, Deum tanto numero, pondere ac mensura in omnibus procedere, tamen singulariter in flagellis, quæ immittit condigna sceleribus. Magnum habent in ubi decem illa supplicia mysterium, estque hoc verum, quod sicut Pharaon, atque Ägyptij Dei decem sunt mandata transgressi, decem illos ita flagellis iustus iudex visitavit, ut quodque, peccato quod contra quolibet mandatum commisit, miserant, conueniret. De quo D. Augustinus, ita perdoctos habet tractatus. Octaua

plaga seu flagellum debebat culpæ contineat, quam contra octauum commiserant præceptum. O quæ plaga fuit ita adeo fortis, viuis locustæ, oris adeo ferociis, ut omnem adem i arboribus, plantis, floribusque pulchritudinem, nec non omnem terræ virginitatem. *Deserente fl. herba terra,* & quidquid pomorari in arboribus fuit, que grande dimisera, nihilque omnino vivens relictum est in lignis & herbis terra. O quam mortale virus, quod omnes intasit arbores venustissimas, omnemque earum consumit secundum; nullum dimisit florem odoreferum quem non denotet, nec luxuriantem plantam, quam non deuafet.

Tanta vero fuit hæc plaga, ut ipse Pharaon mortalem eam esse iudicaret, & mortem appellaret, quando illam ferre non sustinens Moysen vocauit & Aarone, supplicans. Deum rogarunt, a malitia illa adeo mortifera ac vejerata auctoritate dignaretur. *Rogate dominum deum vestrum ut auferat mortem istam.* Admirat maximoperè, quod cum septem alias precessissent plaga, & illatum multæ mortis era, velut sexa, nempe penitentia, quæ cuncta animalia in campis passentia morte percussit, & septima grandinis adeo terribilis, ut quotquot homines, quotquot tageret animalia, occideret, nullam illarum Pharaon vocauerit mortem, nisi plagam locustarum, quæ totam arbolem, plantatum, floratumque rodebat, perdebatque pulchritudinem. Attende quod sit plaga octaua in peccatis contra octauum præceptum, quod est detractionis, lingueque peccatum. Non falsum testimonium dices, contra primum tuum. Hæc peccata declarata lingue qualitatem, est enim animal mortiferum locuta de oratrix quæ nec arborem fructibus, grauidam, nec plantam medicam, nec flores, præter olives, omnia demolitum. Nec electio nem omittit, nec religio sum, nec virginem reclasam, nec viduam solitariam, nec virum dignitatem primarium, nec plebeium, omnes impedit, omnes inficit, omnes interficit. A tali damno morteque liberet vos Deus.

S. 10. Lingue venenum mortiferum est infamatio, infamatio, & audiori: ideo laqueus vocatur malus.

29. *Ex. Ser. de ira.*

Advenit autem eleganter D. Bernard. hoc pli cuius. venenum ipso aspidum veneno esse clamamus nos: hoc etenim ipsum tantum in lingue, perficit qui mordet, non ipsum serpenteum qui cordis.

LXXX. mot.

Prou. 12. Lingue verò malez velenum, virum occidit in honore suo, bono nomine ac dignitate, & i sum qui mordet patiter interficit, intersuper & audientes. Huic materiæ est sententia conueniens Spiritus S. Propter peccatum laborum ruina proximat malo. In Græco clavis In peccato laborum laqueus malus: laqueus malus est peccatum quod ore committitur. Dux de nec aliqnaunt rationes, præna D. Bern. quam testimoniis, quod dicatur laqueus malus, eo quod intereat, capiatque plurimos. Laqueus comprehendere solet perdicem, lepotem, virum: at tamen quān malus illi foret laqueus, qui collo alterius innectus, quem satellites iustitiae ministri student illaqueare, pariter & ipsum terror, omnibusque spectantes intereat, & omnes nomine excepto pœfocaret? Talis est lingua maledictæ laqueus (at D. Bern.) primò namque intereat cum & perdit de quo obmurmuras, secundò intereat perdire te detrahentem, qui tortoris velut officio fungeris, alterum enim in honore suo suspendis. Tertio capit & illaqueat omnes astantes. Ferociissima plantæ viperæ, nimis, que iam lethali tres infici flatu uno. Primo detruit illaqueas illum, de quo male loquens, cum illi honorem adimas: qui sapè, ipsa vita pluris estimatur. Heu quot lugemus interitos, qui sua non possunt fortuna incremente profequi hoc laqueo perdit & comprehendit! quot pueri nobiliores? Quot coniugatae honestiores? quot pueri religiosi perdit, per hoc quod de illis male detrahit?

Hom. 43. Hoc optimè declaravit Spiritus S. inquit D. baptizat. Christof. dum ait: Malis occiderunt per gladium, sed non sic quasi qui interierunt per linguam suam. **Eccles. 22.** Nullus est gladius quitus ingulet, ut mala lingua. Exaggerat Spiritus S. iniuncti ducis Dantini, fortitudinem: qui cum omnium esset mansuetissimus: ipse quasi tenerrimus ligni vermiculus, qui ostingens interficit impium uno. Lingua tenebri videtur, ut vermiculus. **Eccles. 23.** Lingue damna. **2. Reg. 13.** Lingua tenerrimus vermiculus, & impetu uno iedum ctingentes, sed oculo millia interficit: cum uno impetu velut acutâ nouacula (sæpe ipso Regio Prophetæ) honorenam tamquam enecet monasterij monachium, & totius choii Ecclesiæ Cathedralis, & venus urbis oppidanorum. Audite Spiritum S. Lingua serius malos communis, ciuitates muratas defractis, domos magnatorum effudit virtus populorum concidit: gentes fortes dissoluit, mulieres viratas eiecit & priuavit eis laboribus suis. Hæc verba singulariter ponderanda sunt, quo male lumen documenta conspicias.

Objicies mihi (inquit D. Bern.) quid hocnum aliquos lingua interficiat qui fieri potest, cum lingua res sit adeo tenera, & viles, quod ita vices post maneat ille, cui detrahit, quam ante fuerat?

qui credat, quid res adeo leuis, vt vincum verbum, filios autem ex ore progrediens, illic translat, alerumque confodat? Parum videntur hos referre cum frequenter in ore habeamus: verba & pluma a vento circumseuntur (a) Dicimus leuis res est sermo, tenera, molle, & exigua caro, lingua? adhuc hominis quis sapiens magis penderet? O frater noster! pone pector ille! leuisne tibi res videtur? Scio agitur deinde quod non leuis infligit vulnus, sed ad intima penetret cordis. Leuis quidam res sermo, quia leuis vero D. Bern. sed gravior vulnerat, leuis transfiguratur, & granum viri, leuis penetrat animum, sed non leuis evanescit, sed proferit leuis, sed non leuis revocatur, sed volat, atque ideo facile violat charitatem. Quid minoris substantia quam misericordia tam fuisse, vt liquorem percutit per enolus. Lancem habet feruli optimi quod comedas, forte fortius lingua incidunt illi misericordia quis horror, illam exime, mox missus etenim stomachum. Misericordia percutit hinc suauitatem vnguenti. Incidens misericordia substantiam suauitatem vnguenti. Quid sumo exilus, nihil hominus attende qual in redat imaginem, quam inficiat quam nigrum, quam a primo color distinguit, talis est mala lingua. Quot vales linguibus plena per preciosum videtur per has misericordias amississe suauitatem? quoniam venustas in agnes obfuscata, colore vito, pulchroque splendore spicata? Mala agitur lingua occidit primum illum de quo detrectat & loquitur murmurator.

Ad rem ponderat D. Hieron. illa verba Salomonis b: Sic mordet serpens in silentio sic qui fera, illa tri suo oculis detrahit. Nec illud tantummodo. Radix adferit documentum, infiper & illum ipsum occidit, qui illam mouet, & loquitur, in quo illud accidit. Davidis impletur. Gladius enim in corda ipse detrahit. Quia in seipsis charitatem, animæ vitam, ex. 11. tingunt ait D. Bern. An non amittunt vitam, de. 1. trahentes Deo odibile? Deo nuncupantur odibiles. D. Bern. quia quod Deus præ ceteris amat, charitas est, & hanc illi interficiunt, illamque offendunt. Apote-

Aptò Spiritus S. Qui custodit os suum, custodi a-
nimam suam, qui autem inconsideratus est ad lo-
quendam facies mala. Quid igitur, si ego alte-
ras famas detraxero, ipse in impetum, num
michi noceo? Vtique, licet enim alteram tuo
verbo percutias, eodem tamen tibi cor transfor-
dis, cordi proximi charitatem auferendo, que
vitam illi vtique conferabat incolorem.

prosequitur argumentum D. Hieronym. & mul-
tis præmissis lanioribus censilijs, illi d concludit.
Ep. 4. ad
deis adiungit: super omnia, te præmonco, à Rusticom
detractio[n]e & murmuratio[n]e parci o[ste]n[di] g[ra]u[er] Monach.
Replicabis: non murmur, non detraho, sed t[er]ris si-
quid mihi agendum, si cum alijs conuerfatus a-
nem To. 1.
lius fama proximi obloquatur? Num illi os
claufero? Num in mea est potestate hunc vel
illius discursus verbaque compelle? (a) Sed (a) Puedo
dices, ipse non detrahō, alijs loquentibus quidta-
poner cere possum? Frater mi[hi] respondet fuit ille rā-
puerias al-
tiones, quas conuertitionis amici, sive malitia campo.
pallium communiter obtendunt. Ad excusandas
excusationes in peccatis ista presentandissim. Nec cre-
deris similibus te posse verbis Classem iudi- Galat. 6.7
facere: nos enim p[ro]emonit[us] Ap[osto]lus: Nolite
errare, Deus non iridebitur. Sit ita (inquit) ut non
possis non loquentes audire, sed hoc potes, dum
hic incipit preximi nomen iadere, vultu in o-
stendete amariorē: oſti enim Spiritus S. axio-
ma. Venies Aquilo despati nubes, & facies tristis Pro. 23.
linguam detractionem. Ut rupem in durum ofen-
de, vt linguae alterius repercutiens impetum, illi-
um contrahes. Sicut enim sagitta (verba sunt D.
Hieronym.) si mutatur contra duram materiam, D. HIERON.
non mutuatur in mittentem reverterit, & vulnerat
vulneratum, illudque complectit: facta sunt in ar-
cum prauum, &c. Ita detractor cum tristis faciem
vident audientis, illic conticet.

¶ 31 Tandem omnes illaqueat circumstantes: quia
sue ex eo, quod i[us] libenter audiant, sive quia
ablem non defendunt, sive quia tacent, com-
munit[us] ieduntur, ac eodem laqueo capiuntur,
quia & ipsi contra proximi peccant charitatem.
Si scurrum videbas, qui tibi germanum pugione
confodet fratrem, aut qui clavi scriba aperi-
ret adulterā, gazaque prædaretur absconditas;
tu vero attenus illum conspiceres, exultans &
latabundus ob id quod in tui committitur fra-
uis iniuriam, num te à peccato liberum arbitra-
ris? Numquid non coram Deo graniter deli-
quies? Nota est illa D. Pauli sententia: non io-
lum posse noxiō esse, qui delictum commit-
tunt, sed & qui speculatorēs tacent, facientibus
que consentiunt. Vides ergo, quod alter im-
qua sua lingua, velut acutissimo pugione, pro-
ximum tuum transfodit, cor illi peruidit, vides
quod clavis linguae adulterā, famam illi deprae-
datur pretiolam, & taces, & audis, & ride:
Num à te peccato immunem esse posse persuas-
des?

¶ 32 D. Gregorij. a. ingenio conuenit illa verbo-
bus tuae subtiles interpretatio, b: Va mihi. Quid
pilla tibi Propheta deest: qua te mala fors cōtristauit,
vt sic impatienter doleras? Quia tacui, quia vir-
tus, 3. pullus lauge ego sum. I arcat mihi Dominus: er-
dilectus, 5. gone quia tacuisti, labia tua polluisti? Si forsan
inconsiderare suffis locutus, puerus alicuius fa-
mam demograsses. Sacerdotis honori derogales
non mirarer, nec & si nimis friviles in verbis pro-
fusus: audiimus enim Spiritum S. attestantem.
In multo quoq[ue] non derit peccatum. Quia tacuisti?
quoniam & alius siebat Philosophus: locu-
tum-me suffis ponitur: at tacuisse, num
quam: Insuper idcirco (dicit) quia tacui in me-
dio populi loquacis conuersatus. Et in medio po-
puli polluta labia habentis ego habito. Cuius ergo
tu culpe reus, in eo quod alij loquuntur? Num
alicius studiisti honori detrahere, diffamare
proximum? Minime; sed inter illos habitare,
qui hoc faciebant, & tacui: Vt enim polluta
habeam labia, sufficit quod me loquenti non op-
positerim, murmuratorem non arguerim, & fa-
maz proximi mei. Vindex non sufficerem. Hoc
dilectus audieris, illic conticet.

¶ 33 Illus recordare sententiae Spiritus S. Cum 32. ¶ 33
detractoribus non commiscari, quoniam repente Pro. 24.
consurgit perditio coram, & ruinam virtusque 21.
quis non sit. Vtrumque castigabit Deus, & mu-
muratorem, & audiensem. Virtusque ruinam, 23.
seficeat eius qui loquitur, quam illius qui audis lo-
quacem: Idem confutat presbytero, quem ut tiones ca-
filium tenetrem diligit. Ne mihi obieceris Iux.
fili mi. Quid egere si alter loquatur? quod si tu D. HIERON.
syncere non uolueris audire, loqui nequaquam aude-
bit. Neque illa est excusat: reverentibus alijs in Epist. 1. ad
inuriam facere non possim. Quis ego sum adeo in-
compositus, & immorigerus, vt alteri loquenti
os velim occludere? Fili, ne per hoc te excul-
peris. Nemo inuiso audiutori libenter referi. Sagitta
in lapidem numquam fititur. Dicas detrahor, dum
te uider non libenter audire. Hoc est i[m]plete con-
sillium Spiritus S. Sepi aures tuas spinis, linguam Eccl. 18.
nequam noli audire. Sepi aures tuas spinis ut illis 28.
pungatur proximi detractor. Quid agis (quærit
D. Chrysoft, 1) quando qui jā coram te ster- Hom. 5. ad
quilibus aperit testudinum, illic obloquetus, ad pop.
& aīs: cooperi illū, ne tarcaueris, & distedis
velociter. Haec doctrina nostras incipit D. Bern.

LXXX 3 deplo-

D. BERN. deplorate conuersationes, quibus dicere solemus
Loco cit. Domine: *Licet confabulari, auunt; donec hora pre-tereat;* donec talis veniat, donec se calor remittat, donec eamus ambulatum. *O donec hora pre-tereat,* *O donec præterea hora!* Heu rationem inconciuam confabulemur, donec prætereat hora, sed nec vides (*o te infelicem*) id quod ait, siccine queris, siccine desideras quomodo tempus, horaque præterfluat? In quem finem hanc tibi concessit? Numquid ut tuorum agas penitentiam peccatorum? ut operibus iustes pietatis, quibus vitam merearis sempernam? An non audi momentem te Spiritum S. Particula dies bona

Eclii.14.14 non te prætereat? Quā non aliquid in tue facias

VI.

Similitudo.

animæ vititatem. Infatuus ille operarius, qui certum habeat semi, ādi tempus occasione quæter quibus illud risibus ioceris transfigat in fructuose: certō namque certius, nullam colliget mellem. O ter infelicem latronem, qui tempore illo sibi ad sui concilio defensionem, illud cyatham percutiendo consumir. Vx pauperi, qui tempus signatum eleémolynam conquitent illud lumen impendit. *O donec prætereat hora!* *O donec prætereat hora!* Cum ergo tempus confabulatoribus teras, aduerre (*inquit*) quod nedium damnum incurrit perditionis temporis, quo ad vesperam lugebis te non hoc fecisse, ad quod tibi fuerat concepsum, sed nouas tibi cumulas obligari vnes. Nostri etenim, quod non menurur, qui tibi dixit: *Quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, redderi raibhem in die iudicij.*

Matt. 12. 36. Illud nota: *Omne verbum:* vt nec vnum præterlabatur: ita vt, quoquot verba protuleris otiosa, ton nouas tibi cumules in diem iudicij rationes.

VII. Otiofa verba vi-tanda

D. BERN. D. Bernard. *Si de omni verbo otioso, quod locuti fuerint homines, Deo sum redditus rationem in die iudicij, quanto defrictius de verbo mendaci, moraci, & iniurioso elato, vel lascivo, de adulatio-*

nio am: detractorio indicabun? Hinc collige (*monet*) quā debes prudentiā & cauione inter homines conuersari, perueria lingua damnum consipiens, tot cædium matris. Optime de illa

Psal. 55. 5. David: *Lingua eorum gladius acutus. Gladius*

equidem auncps uno triceps est lingua detractoris.

§. 11. Lingua laqueus malus est, vt declararunt Magistri à Victoria, Castro, & D. Vicentius Ferrarinis.

S Ecuenda ratio, ob quam linguae laqueus malus dicitur can cœli dicimus, quia virtutem maledicentia, nodus est cœcius, qui non facilis negotio dissoluitur, nodus est in filo ferito, si tudente lodo, vel funes grossiores contrinxeris, nullā operā dissoluitur, vt eius nullum apertat vestigium, atamen si filum ferum reterrimum nodo coactaueris, illum dissolue laboris habet plurimum, nec inquam ita concili dissoluitur, quin illum aliquatenus laxatus, attenuatur, & dirumpatur. Si quempiam in bonis laevis, nodus est in rudente, qui facilimē potest dissolui, ita vt nulla laevis superbit. Si vixitis Venetos carnis festando delicias, dissolui potest hic nodus sufficienti penitentia, tantam illi imponendo penitentia amaritudinem, quanta sit luxuria veluptas. Illud perficiens. *Quoniam glo-*

*rificauit se & in delicijs fuit, sanguis dare illi tormentum, & lacuum. Atramen honorem ademitti alteri detractionibus, oblocutionibus, nodum in filo ferico constinxisti tenetimē, nihil enim honoris antefertur, ne putes, quod illum tam integrè dissolues, quin dirupus, incompositus, facie remaneat etenim numquam, omninoq; te-
stis honorum satisfactione, quem lacralli detractione nec tanta illum restituunt. loqueris libertate, quantā loqueris nominis innumer, nec qui te audit, tam facile ribi credit, quando dicta revocas, quām dum dixisti. Proferimus est, mendacius seu detractionis similes est malefici, sicut in terra est maledicta, si in aliis hinc belem inieciatur, radices agit adeo profundas, vt cam vix vquam eradicauerit, & si hinc cœctis, illum alia remaneat radix iterum pulsularia. *Lazarus malus est, nodus cœcius, in altera**

damnum, & in tui grauamen: raro namque, il-

lum vt teneris, dissolui.

Idcirco (sicut notat Agellius modernus au-

tor) Spiritus S. nullum illi videtur reliquie re-

medium. Die quodam Prophetæ Regius dolore

torquebat non minimo, melancholicus, tuis

nimis, molestias, tellimonia perpendens, que

gloria sue & coniunctis inuidit, in eum suscep-

tant. Huic iammodo reparando insufficiente iudi-

cabat omnia terra remedia, quo circa ad Domini-

num supplex recurrit. Ad Dominum cum tribula-

tione, clamans. Graui premebat tribulatione, que

co-